

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

Віктор ОГАРЕНКО

« 22 » квітня 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

051

(шифр)

Економіка

(назва спеціальності)

Освітня програма Економіка підприємства

ступінь – “магістр”

Запоріжжя, 2023

Затверджено на засіданні кафедри економіки

протокол № 7 від 22 лютого 2023 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту економіки та права

протокол № 6 від 28 лютого 2023 р.

Укладачі: д.е.н., проф., А.Г. Семенов,

доц. каф.економіки Нестеренко Н.В.

к.е.н., доц. каф.економіки Попова В.Д.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового випробування для вступу на здобуття ступеня магістра зі спеціальності 051 Економіка, освітня програма Економіка підприємства є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до змісту дисциплін професійної та практичної підготовки бакалавра напряму Економіка підприємства.

Фахове випробування проводиться у формі усного іспиту з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття ступеня магістра. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді (співбесіди) на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить два теоретичних питання. Тривалість підготовки вступника 45 хвилин.

Вимоги до підготовки вступника:

Вступники мають **знати:**

- основні економічні поняття і категорії;
- теоретичні основи правових і економічних відносин;
- соціально-економічні закономірності та принципи господарювання й управління тощо;

уміти:

- ефективно використовувати економічну інформацію в управлінні виробництвом;
- виявляти резерви підвищення ефективності виробництва;
- приймати рішення щодо техніко-економічних, фінансових, статистичних та керівних проблем у сучасній ринковій економіці.

Оцінювання знань вступників відбувається на підставі наступних критеріїв:

- правильність відповідей (правильне, чітке, послідовне і достатньо глибоке викладення ідей, понять фактів тощо);
- ступінь усвідомлення матеріалу та самостійність міркувань;
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями, науковою термінологією.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ I. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Предмет та завдання курсу “Економіка підприємства”

Економіка, економічна наука, економічний розвиток.

Економіка і життєзабезпечення. Суспільне виробництво – основа життєдіяльності людського суспільства.

Виробництво і розподіл. Протиріччя між необмеженими потребами людини й обмеженістю ресурсів. Звідси проблеми: що робити, скільки робити, як робити і як розподіляти.

Основні тенденції і показники розвитку економіки України.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання

Визначення, цілі й напрями діяльності, пріоритети.

Підприємство в системі ринкових відносин. Основні принципи механізму господарської діяльності підприємства в умовах ринку.

Класифікація і структура підприємств. Характеристика внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

Управління підприємством. Виробнича й організаційна побудова підприємства. Організаційна структура керування підприємством.

Добровільні форми об'єднання підприємств. Галузева структура економіки і промисловості України.

Тема 3. Основні фонди підприємства

Поняття основних фондів; відмінність їх від оборотних коштів. Значення основних фондів у здійсненні процесів виробництва і відтворення. Класифікація і склад основних фондів. Виробнича структура основних фондів. Нематеріальні активи. Методи оцінки, обліку і планування основних фондів. Порядок індексації основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Поняття фізичного, вартісного і морального зносу основних фондів. Амортизація, норми амортизації. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Встановлення основних фондів. Показники використання основних фондів і методика їхнього розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів. Оцінка їхньої значимості й ефективності.

Тема 4. Оборотні кошти підприємства

Поняття оборотних коштів, їхнє призначення, відмінність від основних фондів. Склад і структура оборотних коштів. Фактори, що визначають структуру оборотних коштів.

Нормування оборотних коштів. Принципи і методи нормування витрати сировини, матеріалів, палива, незавершеного виробництва, запасів товарно-матеріальних цінностей. Рух оборотних коштів. Логістика.

Джерела формування оборотних коштів.

Оборот оборотних коштів. Показники оборотності обігових засобів – коефіцієнт оборотності, час обороту. Фактори, що впливають на тривалість обороту.

Значення й економічні наслідки прискорення оборотності оборотних коштів. Шляху прискорення оборотності. Інтенсифікація виробничих процесів. Удосконалювання нормування витрат товарно-матеріальних цінностей. Перехід на безвідхідне виробництво і комплексне використання сировини. Підвищення якості продукції. Здійснення режиму економії. Маркетингові дослідження і їхня роль у прискоренні оборотності оборотних коштів.

Тема 5. Трудові ресурси підприємства. Продуктивність праці. Мотивація й оплата праці.

Кадри. Кадрове забезпечення виробництва. Структура кадрів. Види чисельності працюючих: явочна, штатна, облікова; поняття, методи розрахунку. Система керування персоналом на підприємстві. Підвищення кваліфікації кадрів. Атестація кадрів. Активна кадрова політика – необхідна умова підвищення ефективності виробництва.

Продуктивність праці: поняття, методи виміру. Показники продуктивності праці і методи їхнього розрахунку. Нормування праці. Фактори, що визначають рівень продуктивності праці. Підвищення продуктивності праці: поняття, значення росту продуктивності праці. Шляху підвищення продуктивності праці; їхній вплив на кінцеві показники діяльності підприємств.

Мотивація праці. Види людських потреб і види мотивації. Заробітна плата: поняття, економічна природа заробітної плати. Закон відшкодування витрат робочої сили. Номінальна і реальна заробітна плата. Тарифна система, її

нормативи, тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційні довідники. Системи оплати праці, області їх найбільш ефективного застосування. Заробітна плата в умовах ринкової економіки. Участь у прибутках підприємства. Додаткове стимулювання праці. Види стимулювання і їхня ефективність. Правильне сполучення моральних і матеріальних стимулів праці.

Тема 6. Витрати на виробництво. Собівартість продукції

Загальна характеристика витрат підприємства. Склад і класифікація витрат на виробництво. Умовно-постійні й умовно-змінні витрати.

Поняття собівартості продукції. Види собівартості.

Калькуляція витрат на виробництво: основні статті, методика їх розрахунку.

Кошторис витрат на виробництво: склад витрат, методика складання, відмінність від калькуляції.

Зниження собівартості. Фактори зниження собівартості. Оцінка їх впливу на кінцеві показники діяльності підприємства.

Тема 7. Ціни і ціноутворення

Сутність ціни й основи ціноутворення. Вплив держави на ціноутворення. Функції цін. Принципи побудови цін. Види і структура цін.

Удосконалення системи ціноутворення в справі прискорення процесів відновлення продукції і підвищення її якості.

Роль ціни в стимулюванні ефективності виробництва, прискорення науково-технічного процесу.

Основи стратегії ціноутворення.

Тема 8. Прибуток та рентабельність

Роль та місце прибутку на підприємстві. Суттєвість прибутку. Поняття виручки від реалізації, прибутку від реалізації, прибутку від реалізації матеріальних цінностей, прибутку від позареалізаційних операцій, балансового прибутку, чистого прибутку підприємства.

Податок на прибуток, податок на добавлену вартість.

Схема використання прибутку на підприємствах з різноманітною формою власності.

Поняття рентабельності як відносного показника ефективності підприємства. Поняття рентабельності виробничих фондів, рентабельності власного капіталу та рентабельності окремих видів продукції.

Значення і шляхи підвищення прибутку і рентабельності виробництва

Тема 9. Ефективність капітальних вкладень, нової техніки, організаційних рішень

Поняття економічної ефективності. Економічна ефективність і економічний ефект. Показники абсолютної і порівняльної ефективності.

Приведені витрати, коефіцієнт ефективності: поняття, методика розрахунку. Нормативний коефіцієнт ефективності, нормативний строк окупності. Методика розрахунку очікуваної суми річної економічної ефективності інвестицій.

Поняття сполучених капітальних вкладень і методика їхнього розрахунку.

Облік фактора часу в оцінці ефективності капітальних вкладень і нової техніки. Дисконт, дисконтування, чистий дисконтований дохід. Ефективність інноваційних проектів.

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 1. Сутність і особливості планування на підприємстві

Планування як наука. Процес планування і вибір рішень. Планування як функція управління підприємством. Методи та інструменти планових розрахунків.

Тема 2. Система планів підприємства

Функціонування системи планування на підприємстві. Різновиди планів та їхні комплекси. Зміст планів і організація їх розробки.

Тема 3. Маркетингові дослідження і планування збуту продукції

Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку життєвого циклу продукції і детермінантів попиту. Планування реклами. Планування збуту продукції.

Тема 4. Виробництво продукції

Виробнича програма підприємства, її зміст і оптимізація. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні.

Тема 5. Оперативно-календарне планування

Зміст і завдання оперативно-календарного планування. Ритмічність виробництва. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного і масового типів виробництва. Планування виробничих програм цехом і дільницями. Планування роботи поточкових ліній.

Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення

Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки. Планування потреби в матеріальних ресурсах. Запаси й регулювання їхніх розмірів. Визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах.

Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю

Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, і послідовність розрахунків. Методики розрахунку виробничої потужності. Визначення максимально можливого випуску продукції з наявної потужності. Система показників виробничої потужності.

Тема 8. Персонал і оплата праці

Планування персоналу. Планування продуктивності праці. Планування оплати праці.

Тема 9. Виробнича інфраструктура

Особливості функціонування та планування підрозділів виробничої інфраструктури. Планування забезпечення підприємства технологічним обладнанням. Планування діяльності ремонтного виробництва. Планування енергозабезпечення підприємства. Планування транспортного обслуговування виробництва.

Тема 10. Витрати виробництва

Мета, завдання та послідовність розробки плану собівартості продукції. Розрахунок витрат за техніко-економічними факторами. Планування собівартості реалізованої продукції. Розрахунок калькуляційних статей прямих витрат.

Тема 11. Фінансове планування

Зміст і завдання фінансового плану. Планування потреби у фінансових ресурсах. Планування прибутковості підприємства. Основні умови прибутковості підприємства.

Тема 12. Оновлення продукції

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Оптимізаційні планові розрахунки оновлення продукції. Планування витрат на підготовку і освоєння виробництва нової продукції. Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва нової продукції. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів.

Тема 13. Організаційно-технічний розвиток

Технічний та організаційний розвиток підприємства. Оцінка технічного рівня розвитку підприємства.

Тема 14. Бізнес-планування

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Склад бізнес-плану і технологія його розробки. Оцінка середовища для бізнесу і формування власної ринкової позиції. Планування виробництва продукції та його ресурсного забезпечення. Фінансове планування.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Тема 1. Організаційні основи виробництва.

Передумови, сутність і суспільне значення виробничої діяльності в сучасних умовах.

Взаємозв'язок понять "організація виробництва", планування діяльності", "управління виробництвом", "операційний менеджмент" та "виробничий менеджмент".

Цілі, завдання та предмет дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану.

Тема 2. Виробничі системи.

Виробництво. Сутнісна – змістова характеристика виробництва. Цілі і завдання виробництва. Еволюція розвитку організації виробництва. Взаємозв'язок технології і організації виробництва. Виробнича функція. Характеристика ресурсних складових виробництва. Моделі виробничої функції та оцінка продуктивності. Взаємозв'язок виробничої функції з фінансовою, маркетинговою та іншими функціями.

Виробнича система. Поняття, складові елементи і структура виробничих систем. Класифікація виробничих систем. Вхід, процес, вихід як компоненти та пристрої виробничої системи. Зовнішнє середовище виробничої системи. Види

взаємодії виробничої системи із зовнішнім оточенням. Інформаційні та матеріальні потоки виробничої системи.

Властивості виробничих систем. Закони статички і розвитку організації виробничих систем. Загальні особливості виробничих систем: цілеспрямованість, поліструктурність, відкритість, складність, різноманітність. Властивості, які проектуються: результативність, надійність, гнучкість, керованість, довготривалість. Рівні організованості виробничої системи. Особливості створення та функціонування виробничих (операційних) систем. Сучасні виробничі стратегії та концепції гнучкості і мобільності.

Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.

Технологія і виробничий процес. Поняття, цілі і завдання технології виробництва. Сутність, зміст і структура виробничого процесу. Класифікаційні ознаки основних, допоміжних і обслуговуючих виробничих процесів. Характеристика стадій (фаз) основного виробництва різних галузей промисловості. Характеристика, правила і порядок розробки технологічних операцій і процесів. Чинники, що впливають на структуру виробничого процесу. Особливості розподілу виробничих процесів за ступенем автоматизації та характером об'єкту виробництва.

Принципи раціональної організації виробничого процесу. Сутність принципів диференціації, концентрації, інтеграції, спеціалізації, пропорційності, паралельності, прямоточності, безперервності, ритмічності, автоматичності, гнучкості, гомеостатичності. Особливості їх застосування в сучасних умовах.

Організаційні типи виробництва. Поняття типу виробництва. Ознаки одиничного, серійного, масового типів виробництва. Визначення серійності виробів. Порівняльна техніко-економічна характеристика типів виробництва. Організаційно-технічний рівень виробництва: сутність, методи визначення.

Тема 4. Організація трудових процесів і робочих місць.

Трудовий і виробничий процеси. Сутнісно-змістовна характеристика їх організаційної єдності. Класифікація трудових процесів. Складові трудового процесу: трудовий рух, трудова дія, трудовий прийом, комплекс трудових прийомів, трудова операція. Вивчення і аналіз трудових процесів. Вимірювання

витрат часу і визначення раціональних трудових дій. Проектування трудових прийомів і методів.

Організація праці. Сучасні концепції, цілі і завдання. Напрями застосування і критерії організації праці. Поділ і кооперування праці, їх форми і межі. Вимоги організації праці до параметрів устаткування і виробничого середовища. Сутність "структурування праці" і співвідношення до поняття "організація праці". Цілі і мотиваційні аспекти структурування. Принципи структурування праці: формування змісту праці, розширення завдань, збагачення змісту завдань, зміна робіт, групова робота.

Форми організації праці. Сумісництво професій: сутність, умови організації і результати впровадження. Багатоверстатне обслуговування: цілі, завдання, принципи раціональної побудови, розрахунки, класифікація варіантів. Передумови розвитку "осередочного" виробництва. Колективна праця: сутнісна - змістова характеристика, класифікація бригад, вимоги до їх організації. Основні переваги і недоліки самокерованих виробничих систем.

Робоче місце та його обслуговування. Сутність і роль робочого місця у виробничому процесі. Класифікація робочих місць. Вимоги до організації робочого місця як системи праці. Складові елементи робочого місця: допоміжне, основне обладнання, організаційне і технологічне оснащення. Зовнішнє і внутрішнє його планування, нормативні вимоги і параметри. Умови праці, раціональні режими праці та відпочинку. Техніка безпеки. Організаційні системи забезпечення та обслуговування робочих місць. Структура проекту організації робочого місця. Карта організації праці.

Тема 5. Нормування праці.

Сутність і призначення вимірювання та нормування праці. Завдання технічного нормування. Види трудових норм. Класифікація затрат робочого часу. Об'єкти нормування праці. Методи нормування праці. Типова структура норми часу на операцію. Карта аналізу процесу праці. Система мікроелементного нормування. Карта нормування трудового процесу. Особливості нормування праці в автоматизованому виробництві. Методи вивчення і нормування затрат робочого часу. Нормативи часу і трудомісткості. Технічні засоби в нормуванні праці.

Тема 6. Побудова виробничої структури у просторі.

Виробнича структура та її види. Поняття виробничої структури. Вимоги оптимізації взаємозв'язків всередині виробничої системи. Чинники впливу на територіальне розміщення засобів виробництва і робочих місць. Комплексна і спеціалізована виробничі структури. Принципи формування і умови застосування технологічної, предметної та змішаної, цехової і безцехової, корпусної і комбінатської виробничих структур. Фактори, що впливають на вибір виробничої структури.

Тема 7. Організація виробничого процесу в часі.

Просторові зв'язки у виробничому процесі. Принципи побудови організації "ідеального" процесу: спеціалізація, пропорційність, прямоточність. Характеристика системоутворюючих зв'язків: взаємодії, функціонування, структури, синергії, розвитку та управління.

Виробничий цикл. Сутність, структура та характеристика складових циклу. Тривалість виробничого і технологічного циклів. Визначення чинників тривалості циклу та її техніко-економічне значення. Сфера застосування виробничого циклу.

Розрахунок виробничого циклу простого процесу. Вплив технологічного процесу на рух предметів праці. Побудова графіків та розрахунок операційного циклу при послідовному, паралельному та паралельно-послідовному способах поєднання операцій. Особливості визначення інших складових виробничого циклу. Умови ефективного застосування способів поєднання операцій в різних типах виробництва.

Визначення виробничого циклу складного процесу. Сутність складного процесу. Взаємозв'язок операцій обробки, процесів виготовлення, складання виробів та умов виробництва. Особливості побудови циклового або епіграфіку. Чинники, що впливають на тривалість циклу.

Шляхи скорочення виробничого циклу. Зниження трудомісткості, п операцій за рахунок удосконалення конструкції і технології. Оптимізація партії запуску деталей та серійності продукції. Збалансованість виробництва, раціоналізація процесів транспортування, складування та контролю. В виробничого циклу на показники діяльності підприємства.

Поняття та склад виробничого циклу, його тривалості. Розрахунок операційного циклу: при різних способах поєднання операцій; при виготовленні складного виробу. Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу: оптимізація партії деталей при зміні продукції і збалансованість виробництва. Оптимізація розміру партії; налагодження і переналагодження обладнання; багатофункціональні лінії.

Тема 8. Організація допоміжних виробництв.

Технічне обслуговування виробництва. Цілі та завдання. Сутність і складові виробничої інфраструктури. Місце технічного обслуговування в системі виробництва та його зв'язок з основними процесами. Розвиток та адаптація інфраструктури до внутрішніх і зовнішніх змін виробництва. Зарубіжний досвід технічного обслуговування виробництва.

Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Передумови та завдання формування системи інструментального обслуговування виробництва. Організаційні основи створення і функціонування підрозділів інструментального господарства. Класифікація, індексація і нормування витрат інструменту. Визначення потреби і регулювання запасів інструменту. Організація зберігання, обліку та забезпечення робочих місць оснащенням. Основні показники роботи інструментального господарства. Шляхи скорочення витрат на виробництво технологічного оснащення. Сучасні тенденції організації інструментального забезпечення виробництва.

Ремонтне обслуговування устаткування. Необхідність і економічна доцільність ремонту засобів праці. Завдання раціональної організації ремонту і обслуговування устаткування. Системи ремонтного обслуговування устаткування. Характеристика та склад ремонтного господарства. Підготовка і організація ремонтних робіт. Нормативна база ремонтного виробництва. Показники ремонтного обслуговування. Шляхи зниження витрат на утримання, ремонт і експлуатацію устаткування. Організаційно-технічний прогрес в ремонтному виробництві. Зарубіжний досвід комплексного експлуатаційного обслуговування і можливості його застосування.

Енергетичне забезпечення виробництва. Завдання, значення і забезпечення виробництва енергією. Структура енергетичного господарства і органи

управління. Енергоресурси, підприємства і методи визначення їх потреби. Норми і нормативи енергоспоживання. Діагностика устаткування, мереж та контроль за використанням енергоресурсів. Сучасні регулюючі системи енергоспоживання. Організація ремонту енергоустаткування. Техніко-економічні показники виробництва і розподілу енергії. Основні напрямки енергозбереження.

Тема 9. Організація обслуговуючих господарств.

Матеріальне обслуговування. Матеріальні ресурси та їх потоки у виробничій системі. Завдання, функції та структура складського господарства. Види матеріальних ресурсів та їх класифікаційні групи. Визначення потреби в матеріальних ресурсах. Класифікація складських приміщень. Розрахунок корисних площ складських приміщень і устаткування складів. Порядок прийому, збереження і видачі матеріалів зі складів. Логістичні системи матеріального обслуговування. Планування техніко-економічних Показники роботи складського господарства. Напрями вдосконалення матеріального обслуговування виробництва.

Транспортне обслуговування. Завдання і структура транспортного господарства. Системи організації внутрішньозаводських транспортних потоків. Визначення величини вантажопотоків, вантажообігу і системи перевезень. Класифікація транспортних засобів. Вибір транспортної системи і розрахунок потреби в рухомому складі. Показники використання транспортних засобів. Організація транспортного обслуговування робочих систем. Шляхи вдосконалення роботи транспортного господарства на підприємстві.

Тема 10. Одиничний та партійний методи організації виробництва.

Партійний метод обробки. Сутність групової технології. Визначення економічно оптимального розміру партії. Розрахунок ритму. Величина виробничих випереджень. Взаємозв'язки часових параметрів партійної обробки. Особливості застосування партійного методу в сучасних умовах. Характеристика предметно-замкненої форми організації виробництва.

Тема 11. Організація потокового та автоматизованого виробництва.

Потокове виробництво. Сутнісно-змістовна характеристика потокового методу. Основні його ознаки і умови організації. Техніко-економічна характеристика потокового виробництва. Класифікація поточкових ліній. Роторні і

автоматичні поточкові лінії. Особливості і основні техніко-економічні показники видів поточкових ліній. Методика розрахунку параметрів поточкових ліній. Особливості визначення виробничих заділів. Способи синхронізації поточкових ліній. Транспортні засоби і технологічне планування поточкових ліній.

Автоматизоване виробництво. Загальна характеристика і види автоматичних ліній. Продуктивність і компоновка автоматичних ліній. Гнучкі автоматизовані виробництва (ГАВ) і гнучкі виробничі системи (ГВС). Сутність гнучкості і принципи її розрахунку. Функціонально-вартісний аналіз оцінки і оптимізації гнучкості ГВС. Організаційно-виробничі параметри ГАВ, їх розрахунок. Поняття, складові частини дрібного гнучкого автоматизованого виробництва та перспективи розвитку.

Тема 12. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції.

Якість продукції (послуг). Еволюція технології і поняття якості. Основні вимоги до якості продукції. Класифікація показників якості. Стандартизація процесів, продукції та послуг. Засоби вимірювання та методи оцінки якості. Система забезпечення якості та її елементи Коло якості (інтеграція).

Елементи системи якості. Документація системи якості. Особливості системи якості в сфері послуг. Зарубіжний досвід управління якістю продукції

Конкурентоспроможність продукції. Сутнісна характеристика і зв'язок з якістю. Апроксимаційна модель. Метод аналітичних залежностей абсолютних показників. Метод комплексних відносних показників. Розрахунок рівня конкурентоспроможності методом "ідеальної моделі". Індекси якості.

Контроль якості і випробування продукції. Види і методи технічного контролю якості: попереджувальний, статистичний. Розрахунки параметрів якості. Статистичне регулювання технологічних процесів та приймальний контроль. Неруйнівний контроль. Акредитація випробувальних лабораторій (центрів)

Сертифікація. Міжнародні системи сертифікації. Сертифікація продукції. Атестація виробництв. Сертифікація систем якості. Оцінка якості проектів, технологій.

Тема 13. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції.

Система створення та освоєння нової продукції. Життєвий цикл продукції (процесів) та характеристика етапів. Сучасні концептуальні підходи до зміни продукту. Сутність комплексної підготовки виробництва та її складові частини. Особливості створення та освоєння продукту: етапи, процедури. Організаційні форми і методи досліджень, проектування й освоєння виробів.

Науково-технічні дослідження. Сутнісно-змістовна характеристика досліджень. Види і структура дослідних робіт: фундаментальні, пошукові і прикладні. Організація науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Сучасні інформаційно-технічні засоби дослідницьких робіт.

Проектно-конструкторська підготовка. Поняття, цілі і завдання проектно-конструкторської підготовки. Основні етапи проектування: технічне завдання, технічна пропозиція, ескізний проект, технічний проект, робоча документація. Особливості проектування виробів для різних типів виробництва з урахуванням умов ринкових потреб. Уніфікація, стандартизація, технологічність конструкцій. Організація взаємодії проектувальників і виробників. Технічні засоби проектування. САПР та їх види.

Технологічна підготовка. Цілі, зміст та логіка технологічної підготовки. Системи технологічної підготовки виробництва. Види технологічних процесів: одиничні, типові і групові. Методи оцінки та вибір технологічного процесу, устаткування, матеріалів і технічних параметрів їх обробки. Технологічна документація: маршрутна карта, операційна карта. Методи нормування та розрахунку матеріальних втрат. Проектування інструменту й оснащення. Технологічне планування розміщення устаткування, робочих місць.

Екологічна підготовка. Необхідність екологічної експертизи виробів (процесів) на проектних стадіях. Вітчизняні і зарубіжні екологічні стандарти. Моніторинг впливу технології виробництва на довкілля. Планування і реалізація заходів для зменшення забруднення середовища від виробництва та експлуатації виробів (процесів).

Організаційно-економічна підготовка. Зміст та завдання організаційно-економічної підготовки. Формування комплексних програм і освоєння нового

продукту (технології). Проектування та впровадження нових форм і методів організації виробничих і трудових процесів. Розробка систем забезпечення та обслуговування виробництва. Оптимізація виробничо-організаційних зв'язків. Раціоналізація виробничих структур (підрозділів). Удосконалення матеріальної, трудової і статусної мотивації. Формування нормативної бази матеріальних, трудових витрат, календарних періодів. Вартісні оцінювальні показники підготовки виробництва.

Освоєння нового продукту (технології). Порівняльна характеристика показників нового виробу та організаційно - технологічного рівня виробництва. Процедура узгодження і планування заходів до подолання протиріччя чинників освоєння продукту. Особливості процесів освоєння продукту у серійному та масовому виробництвах. Методи прискорення освоєння нової продукції. Організація освоєння продукції та оцінка ефективності.

Тема 14. Організаційне проектування виробничих систем.

Формування виробничої стратегії. Інноваційний вплив маркетингової стратегії на виробництво. Оцінка сильних і слабких сторін продукції і виробництва. Вибір альтернатив: постійне удосконалення виробів і процесів, управління технологіями і забезпечення оптимальної гнучкості виробничої системи, поліпшення якості робочих систем і систем мотивації, статистичний контроль процесу, використання кількісного і якісного прогнозів, скорочення розміру та управління запасами, точнотермінова філософія виробництва. Обґрунтування вибору виробничої стратегії і програми її здійснення.

Діагностика стану виробничої системи. Дослідження виробничих операцій і можливостей раціоналізації виробництва. Аналіз показників і оцінка рівня: організації праці, функціонування засобів праці та використання існуючих потужностей, руху предметів праці, організації технічної підготовки виробництва, виробничих процесів, виробничої інфраструктури, матеріального забезпечення виробництва, збуту і реалізації продукції, виробничої і загальної структури управління підприємства, оперативно-виробничої о планування і регулювання виробництва. Характеристика нового продукту (процесу) та їх співвідношення з організаційно-технічним рівнем виробництва. Співставлення фактичних даних з еталонними і розробка заходів, щодо вдосконалення організації виробництва.

Проектування організації виробництва. Сутність, цілі, завдання організаційного моделювання. Зміст основних стадій, етапів організаційного проектування. Структура організаційного проекту виробництва та взаємозв'язок його складових частин. Підходи та методи перетворень техніко-технологічних, організаційних елементів, та їх системоутворюючих зв'язків виробництва. Процес проектування структурних змін і раціоналізації виробничих систем. Організаційна підготовка, освоєння, оцінка та удосконалення проекту.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Фахові випробування на навчання за ступенем „магістр” проводяться у терміни, встановлені Правилами прийому до КПУ за програмою для проведення фахового випробування у формі усного іспиту для спеціальності 051 «Економіка», освітня програма «Економіка підприємства».

2. Фахові випробування проводяться у усній формі, на випробування виносяться два теоретичних питання. Користуватися при підготовці друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється. Відповіді пишуться ручкою одного й того ж кольору. Відповіді на питання повинні бути чіткими, послідовними і логічними.

3. Тривалість підготовки вступника 45 хвилин. Кожне питання з білету є рівнозначним за їх внеском до загальної оцінки. Відповідь по кожному питанню з білету оцінюється за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка є сумою двох оцінок за кожним питанням білету і складає від 0 до 200 балів.

4. Мінімальний бал підсумкової оцінки, що дозволяє брати участь у конкурсі, – 100 балів.

5. Відповідь по кожному питанню білета оцінюється за такими критеріями.

<i>Бали/Рівень</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
Високий (90-100 балів)	Вступник демонструє міцні і систематичні знання всіх положень теорії, питання розкрито досить глибоко і повно, відповідь відрізняється точністю формулювань, на рівні самостійних роздумів з елементами творчого мислення. Вступник вільно оперує поняттями, засвоїв основну та ознайомився із додатковою літературою, подає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу; уміє доводити та відстоювати свої погляди.
Вище середнього (80-89 балів)	Вступник досить повно дає відповіді на всі питання, знає основну літературу, подає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, що не приводить до викривлення сутності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.
Середній (70-79 балів)	Вступник в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, знає основну літературу, подає матеріал у логічній послідовності, але не робить певні узагальнення і висновки. Допускає окремі, несуттєві, не системні помилки у відповіді, що не приводить до викривлення сутності.
Достатній (60-69 балів)	Відповідь вступника відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними. Вступник розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Допускає значну кількість неточностей і грубих помилок
Задовільний (50-59 балів)	Вступник має певні знання, передбачені програмою вступних випробувань, дає неповну, елементарну відповідь на поставлене теоретичне запитання на рівні репродуктивного матеріалу. При розкритті питання цілком відсутня самостійність.
Низький (0-49)	Відповідь вступника фрагментарна, безсистемна, має суттєві помилки і визначається на рівні, який є мінімально допустимий.

1. Економіка підприємства

1. Бондарь Н.М. Экономика предприятия. Учеб. Пособ. 2-е изд. дополн. –К.: А.С.К. 2005.-400с.
2. Гетьман О.О. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник. / Гетьман О.О. - К.: ЦУЛ. – 2010. – 480 с.
3. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник / Гринчуцький В. І. - К.: ЦУЛ. – 2012. – 302 с.
4. Дорошенко Г.О. Економіка підприємства : теорія і практикум. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. / Г.О. Дорошенко. - К.: ЦУЛ. – 2013. – 328 с.
5. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика. Навч. посіб. 3-е вид. –К.: Ельга; Ніка-Центр, 2005. -216с.
6. Семенов Г.А., Панкова М.А., Семенов А.Г. Экономика предприятия. – Запорожье: ЗГИА. 2003. – 250 с.
7. Семенов Г.А., Семенов А.Г. Организация и планирование хозяйственной деятельности на предприятии: Монография.- Запорожье: ЗГИА. 2001. – 174 с.
8. Семенов Г.А., Панкова М.О., Семенов А.Г. Економіка підприємства: Навч. пос. Вид. 2-ге перераб і доповнен. – К.: ЦНЛ. 2005. – 328 с.
9. Семенов Г.А., Станчевський В.К. і інш. Організація і планування на підприємстві: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ. 2006. – 528 с.
10. Семерникова О.І., Мешкова-Кравченко Н.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник (курс лекцій). – Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. – 312 с.
11. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посіб. Для студентів вищ. Навч. закладів, 2-ге вид. –К.: Каравела, 2005. -568с.
12. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного.- К.: КНЕУ, 2005. – 608 с.
13. Яркіна Н.М. Економіка підприємства. / Яркіна Н.М. - К.: Кондор. – 2013. – 497 с.

2. Планування і контроль на підприємстві

1. Семенов Г.А. Організація і планування на підприємстві: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. / [Г.А. Семенов, В.К. Станчевский та ін.]. —Київ: ЦНЛ. 2006. — 520 с.
2. Стратегічне управління підприємствами: навчальний посібник / [за заг. ред. д.е.н., проф. Г.А. Семенова]. — Запоріжжя: КПУ, 2010. — 400 с.
3. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия : учебник / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. — 448 с.
4. Фінанси підприємств: підручник / [Керівник авт. кол. і наук. пед. проф. А.М. Поддєрьогін]. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 460с.
5. Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства. навчальний посібник / М.В. Володькіна. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 196 с.
6. Ільчук М.М., Коновал І.А. Організація та планування сільськогосподарського виробництва. Навч. посібник. — К.:ЗАТ «Нічлава», 2013. — 55 с.
7. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Навчальний посібник/ За ред. Л.Я. Зрібняка, М.М. Ільчука. — К.: ЗАТ "Нічлава", 2012. — 304 с

3. Організація виробництва

1. Березівський П. С. Організація виробництва, прогнозування та планування в агропромисловому комплексі України : навч. посіб. / П. С. Березівський, Н. І. Михалюк. — К. : Ліра-К, 2015. — 440 с.
2. Бурик А. Ф. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / А. Ф. Бурик. — К : Ліра-К, 2013. — 260 с.
3. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. — К. : Ліра-К, 2014. — 428 с
4. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / М. О. Данилюк. — К. : Ліра-К, 2015. — 328 с
5. Доберчак Н. І. Економіка виробництва : навч. посіб. / Н. І. Доберчак. — К. : Ліра-К, 2015. — 258 с.
6. Мороз В. С. Організація виробництва : навч. посіб. / В. С. Мороз, А. С. Тельнов. — К. : Ліра-К, 2015. — 256 с.

7. Організація виробництва : навч. посіб. / О.В. Посилкіна, Р.В. Сагайдак, К.Ю. Зверева; – Х. : Нац. фармац. ун-т. 2006. – 152 с.
8. Організація і планування на підприємстві : навч. посібник. Г.А. Семенов, В.К. Станчевський і ін. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.
9. Семенов Г.А. Економіка підприємства : навч. посібник – Вид. Г.А. Семенов, М.О. Панкова, А.Г. Семенов 2-ге, доп. і перероб. – К. : ЦНЛ, 2005. – 328 с.
10. Семенов Г.А., Организация и планирование хозяйственной деятельности на предприятии : монография. Г.А. Семенов, А.Г. Семенов – Запорожье : ЗГИА, 2001. – 174 с.